

Het CDA heeft uit de zeer uitgebreide verdiepende sessies van de afdeling Samenleving opgehaald dat binnen het Sociaal Domein al een aanzienlijk deel van het vrij besteedbare budget is ingezet voor ombuigingen en dat er met name is gekort op preventieve voorzieningen.

Vraag 1: kan het college inzichtelijk alle beïnvloedbare/vrij besteedbare budgetten per domein onder elkaar zetten, zodat er een duidelijk financieel totaaloverzicht komt.

Antwoord 1: In de raadspresentaties van februari, mei, juni en september is de raad meegenomen in de inhoud en financiën van het Sociaal Domein. Daarnaast is er op 9 januari 2025 uitgebreid stilgestaan bij het Programma LEF en Jogg. Deze presentaties zijn allemaal terug te vinden in Ibabs. Tijdens de sessie in februari is er een algemeen beeld geschetst van wat het Sociaal Domein in z'n totaliteit behelst. Hierin is weergegeven dat er in totaal een budget van €46.321.000 beschikbaar is voor de uitvoering van alle dienstverlening.

Op verzoek van de raad zijn daarna nog drie verhelderende sessies geweest waarin op de domeinen Jeugd, Wmo, Werk & Inkomen (inclusief Schuldhulpverlening en Inburgering) en Vitaliteit (Sport, Gezondheid en Kunst & Cultuur) nader is toegelicht welk budget vrij en niet-vrij besteedbaar is.

In de tabel hieronder worden de vrij besteedbare en niet vrij besteedbare onder elkaar gezet voor het totaaloverzicht.

Totaal

	Vrij besteedbaar	Niet vrij besteedbaar
Jeugd	€2.502.000	€15.373.000
Wmo	€716.000	€5.615.000
Werk & Inkomen (incl. SHV en Inburgering)	€167.000	€12.425.000
Vitaliteit	€278.000	€9.245.000
Totaal	€3.663.000	€42.658.000

Hieronder wordt op hoofdlijnen per sessie in tabelvorm weergegeven om welke bedragen dat exact gaat. Voor nadere toelichting verwijzen we u graag naar de presentaties welke gedeeld zijn van de verdiepende sessies.

Jeugd

	Vrij besteedbaar	Niet vrij besteedbaar
Jeugdhulp en ondersteuning		€10.132.000
Alcohol- en drugsontmoediging	€117.000	
Onderwijs incl. huisvesting		€4.041.000
Preventie voorliggend veld	€1.702.000	€1.200.000
Talentontwikkeling	€683.000	
Totaal	€2.502.000	€15.373.000

Wmo

	Vrij besteedbaar	Niet vrij besteedbaar
Maatwerkvoorzieningen Wmo		€5.615.000
Preventie voorliggend veld	€716.000	
Totaal	€716.000	€5.615.000

Uit bovenstaande tabellen blijkt dat er relatief kleine bedragen vrij besteedbaar zijn. Het niet vrij besteedbare deel zit in de maatwerkvoorzieningen jeugdhulp en Wmo (open-einde regelingen), onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer en de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Vrij besteedbaar zijn de budgetten voor de uitvoering van programma LEF, talentontwikkeling en ons preventieve ondersteuningsaanbod (het preventieve ondersteuningsaanbod zoals schoolmaatschappelijk werk, jongerenwerk, basis GGZ voor Jeugd en Gezin, dienstverlening van het Wijksteunpunt, algemeen maatschappelijk werk, sociaal raadsliedenwerk, etc.). Binnen het beïnvloedbare budget kan niet per direct gestopt worden met de dienstverlening, omdat een groot deel vast zit in contracten. Om het ombuigingsvoorstel voor de reorganisatie van de dienstverlening CJG en WSP, zoals opgenomen in de Kadernota 2025, te realiseren, zijn hier een aantal contracten voor opgebroken.

Werk & Inkomen

	Vrij besteedbaar	Niet vrij besteedbaar
Werk & Inkomen	€127.000	€6.703.000
Schuldhelpverlening	€40.000	€134.000
Inburgering		€961.000
Opvang Oekraïne		€2.172.000
Wet sociale werkvoorziening		€2.455.000
Totaal	€167.000	€12.425.000

Het budget wat valt onder Werk & Inkomen (inclusief schuldhelpverlening en inburgering) zit, op het werkbudget van de participatiewet en schuldhelpverlening na, volledig vast in wettelijke verplichtingen en maatwerkvoorzieningen/uitkeringen. Het beperkt vrij-bestedbare budget is een bedrag van €167.000,-.

Daarnaast komt een groot deel van het budget voor Werk & Inkomen uit de BUIG (Gebundelde Uitkering voor Bijstands- en Uitkeringsgerechtigden). De besteding van dit budget kan onvoorspelbaar zijn omdat het voor het grootste deel afhankelijk is van het aantal mensen in de bijstand en doordat het budget door het Rijk voorlopig wordt bepaald en pas in oktober van het lopende jaar definitief wordt. Het is daarom erg lastig om hier vooraf goed op te anticiperen. De verwachting is dat er dit jaar, net als het afgelopen jaar, een substantieel budget overblijft op de BUIG, mede doordat de definitieve uitkering hoger is dan de voorlopige uitkering, en daarom wordt in de winternota voorgesteld dit budget naar de reserve sociaal domein over te hevelen. Bij deze doeluitkering mag je het overschot besteden in de opvolgende jaren. De bedoeling hiervan is om dit overschot in te zetten voor het uitbreiden van loonkostensubsidies om werkgelegenheid te stimuleren of om te investeren

in verdere maatschappelijke ondersteuning om te zorgen dat het aantal uitkeringsgerechtigde niet stijgt. Dit doet recht aan het doel van de BUIG.

Vitaliteit

	Vrij besteedbaar	Niet vrij besteedbaar
Gezondheid	€87.000	€1.020.000
Sport		€6.314.000
Gezond en Actief Leven Akkoord		€638.000
Kunst & Cultuur	€191.000	€1.273.000
Totaal	€278.000	€9.245.000

Ook binnen Vitaliteit (Gezondheid, Sport en Kunst & Cultuur) is deze analyse gemaakt. Binnen gezondheid zijn JOGG (€43.000), beheer en onderhoud van AED's (€11.000) en uitvoering van Respijtzorg (€33.000) geen wettelijke verplichtingen. Het onderdeel Sport zit op dit moment vast in het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties en de wettelijke verplichtingen rondom speelruimte en sportstimulering. Hier is wel winst te behalen door het dekkingspercentage van de binnen- en buitensportaccommodaties te vergroten zoals ook in de verdiepende sessie is aangegeven. Hiervoor is het wel nodig om meer vergoeding te vragen van de gebruikers. Op de vaste lasten van sportaccommodaties heb je verder alleen invloed op het moment dat er een nieuwe accommodatie moet worden neergezet. Hoe lager de realisatiekosten, hoe lager ook de vaste afschrijvingslasten zijn. Binnen Kunst & Cultuur is €191.000,- vrij besteedbaar (Cultuurcoördinator en het hierbij horende uitvoeringsbudget) wat betekent dat dit budget volledig vrij besteedbaar is.

In de tabel hieronder worden de vrij besteedbare en niet vrij besteedbare nogmaals onder elkaar gezet voor het totaaloverzicht.

	Vrij besteedbaar	Niet vrij besteedbaar
Jeugd	€2.502.000	€15.373.000
Wmo	€716.000	€5.615.000
Werk & Inkomen (incl. SHV en Inburgering)	€167.000	€12.425.000
Vitaliteit	€278.000	€9.245.000
Totaal	€3.663.000	€42.658.000

Vraag 2: Wat is het totaalbudget dat in de ombuigingsvoorstellen verwerkt zit en hoeveel is dit in relatie tot het beïnvloedbare budget binnen het sociaal domein.

Antwoord 2:

In de tabel hieronder zijn alle ombuigingsvoorstellen uit de Kadernota 2025 weergegeven incl. bedragen voor de komende twee jaar. De voorstellen die dikgedrukt zijn hebben vertraging opgelopen. Daarbij lopen we het risico dat de bezuiniging in 2026 nog niet geëffectueerd is.

Naam ombuigingsvoorstel	Bedrag 2026	Bedrag 2027
Zaalhuur handbal	€30.000	€30.000
Aanpassing tarieven huur sportaccommodaties	€79.000	€79.000

Reorganiseren dienstverlening Wijksteunpunt en CJG	€458.000	€476.000
Aanpassen afschrijftermijn scholen	€42.000	€134.000
Reorganiseren activiteiten aanbod Talentontwikkeling en LEF	€253.000	€268.000
Waterdam (prestatieafspraken)	€100.000	€100.000
Verplaatsen activiteiten CJG naar Singel	€63.000	€68.000
Revitaliseren Singelwijk	€70.000	€147.000
Bouwspeelplaats	€25.000	€25.000
JOGG-regisseur	€43.000	€43.000
Kunst & Cultuur (cultuurcoördinator)	€81.000	€83.000
Kunst & Cultuur (uitvoeringsbudget)	€110.000	€115.000
Totaal:	€1.354.000	€1.568.000

In de Kadernota 2026 is voorgesteld de bezuiniging omtrent Kunst & Cultuur terug te draaien. Omdat de Kadernota 2026 niet naar de raad is gebracht ter besluitvorming is de voorgestelde ombuiging uit 2025 hierboven nog wel weergegeven. Zowel college als raad (motie ombuigingsvoorstellen 7 nov. 2024) zien de bezuiniging voor Kunst & Cultuur als niet wenselijk.

De verbouwing van De Singel is nog niet gerealiseerd waardoor het verplaatsen van de activiteiten van het CJG naar de Singel vertraging heeft opgelopen. Daarom moet de huurovereenkomst voor de huidige locatie van het CJG aan de Wieringenlaan worden behouden en nogmaals met minimaal een jaar worden verlengd. Het streven is dat De Singel in 2027 wordt opgeleverd, waarmee de bezuiniging een jaar later geëffectueerd wordt. Dit is nog wel afhankelijk van de bouwkosten ten behoeve van de verbouwing van de Singel en of de raad hier wel of niet mee instemt.

Voor wat betreft de prestatieafspraken met de Waterdam: hierop hebben we beperkt invloed, omdat de Waterdam dit zelfstandig moet realiseren. Hierover zijn we met de Waterdam in gesprek, maar het is op basis van de resultaten nog niet inzichtelijk in hoeverre dit volledig gerealiseerd gaat worden.

Voor het overzicht zijn hieronder nog twee tabellen weergegeven, één met de gerealiseerde ombuigingsvoorstellen en één met de overige voorstellen.

De volgende ombuigingsvoorstellen zullen per eind dit jaar of halverwege komend jaar geëffectueerd worden met het volgende financiële effect.

Naam ombuigingsvoorstel	Bedrag 2026	Bedrag 2027
Zaalhuur handbal	€30.000	€30.000
Aanpassing tarieven huur sportaccommodaties	€79.000	€79.000
Reorganiseren dienstverlening Wijksteunpunt en CJG	€458.000	€476.000
Aanpassen afschrijftermijn scholen	€42.000	€134.000
Reorganiseren activiteiten aanbod Talentontwikkeling en LEF	€253.000	€268.000
Revitaliseren Singelwijk	€70.000	€147.000
Bouwspeelplaats	€25.000	€25.000
JOGG-regisseur	€43.000	€43.000

Cultuurcoördinator	€81.000	€83.000
Totaal:	€1.081.000	€1.285.000

De volgende ombuigingsvoorstellen zijn tot op heden nog vertraagd of worden voorgesteld om te laten vervallen (uitvoeringsbudget Kunst en Cultuur)

Naam ombuigingsvoorstel	Bedrag 2026	Bedrag 2027
Waterdam (prestatieafpraak) (nog onzeker)	€100.000	€100.000
Verplaatsen activiteiten CJG naar Singel (vertraagd)	€63.000	€68.000
Uitvoeringsbudget Kunst & Cultuur (onwenselijk geacht)	€110.000	€115.000
Totaal:	€273.000	€283.000

In de winternota wordt voorgesteld het ombuigingsvoorstel m.b.t. het uitvoeringsbudget Kunst & Cultuur te laten vervallen, vanwege het grote belang ervan. Voor de cultuurcoördinator is meerjarig een oplossing gevonden vanwege de gerealiseerde bezuiniging binnen de begroting van het sociaal domein voortkomend uit het wijzigingsvoorstel sport, bewegen, cultuur en gezondheid (zie raadspresentatie 18 september voor meer toelichting).

Uit bovenstaande tabellen blijkt dat er voor 2026 een totaalbedrag van €1.072.000 is voorgesteld om te bezuinigen. Dit is 37% van het vrij besteedbare bedrag. Om het percentage zuiver te houden, moeten hier de voorstellen die zijn vertraagd of worden voorgesteld om niet uit te voeren (uitvoeringsbudget Kunst & Cultuur) van af gehaald worden. Daarmee komt het percentage op 29%.

Vraag 3: Kan het college toelichten op welke concrete onderdelen binnen het Sociaal Domein de bezuinigingen precies zijn doorgevoerd en in hoeverre dit nu al merkbaar is/in de toekomst merkbaar wordt in de uitvoering van de preventieve ondersteuning aan onze inwoners?

Antwoord 3:

Zie de tabellen onder vraag 2 voor de reeds doorgevoerde ombuigingsvoorstellen.

De bezuinigingen rondom het preventieve aanbod, aangeboden onder de vlag van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en Wijksteunpunt (WSP) zijn op dit moment nog niet doorgevoerd. Er is getracht zo lang mogelijk continuïteit te bieden in het aanbod voor onze inwoners, maar ook voor samenwerkingspartners als scholen en huisartsen. We hebben het hier over dienstverlening als schoolmaatschappelijk werk, jongerenwerk, opvoedingsondersteuning, algemeen maatschappelijk werk, sociaal raadslidenwerk, basis GGZ voor jeugd en gezin en ambulante begeleiding voor gezinnen met kinderen met een beperking. Dit is belangrijke preventieve dienstverlening waarmee getracht wordt problematiek zo snel mogelijk lokaal op te pakken en daarmee zo klein mogelijk te houden (en inzet van maatwerkvoorzieningen zoveel mogelijk te voorkomen). Vanaf 1 juli 2026 zal het nieuwe contract voor de preventieve dienstverlening ingaan en zal de bezuiniging van €500.000 gerealiseerd zijn. Vanaf dat moment zal het merkbaar worden voor onze inwoners en partners. Partners zijn op de hoogte en betrokken bij deze veranderingen en maken zich op onderdelen meer en minder zorgen over de toekomst. Ze zien kansen in de stappen die we zetten, maar ook risico's. Door bij het nieuwe contract in te zetten op een integrale werkwijze (1 verantwoordelijke partner

voor het totaalaanbod voor onze inwoners van 0-100 jaar) wordt getracht het effect zo klein mogelijk te laten zijn.

Daarnaast hebben we op dit moment nog een openstaande bezuiniging staan voor het activiteitenaanbod talentontwikkeling en LEF. Er is tot op heden nog geen structurele oplossing gevonden om deze bezuiniging uit bestaande budgetten te bekostigen. Hier wordt nog steeds, ook in het licht van de motie, actief naar gezocht en ook hier wordt nagedacht over een integrale werkwijze voor 0-100 jaar. Mocht de ombuiging blijven staan zoals in de Kadernota 2025 is besloten, dan zal dit zeker merkbaar zijn voor de inwoners, maar zoals toegezegd wordt getracht dit tot het minimum te beperken. Er zullen nog steeds activiteiten voor jongeren zijn maar de frequentie waarmee deze worden georganiseerd zal minder zijn.